

Leto X.

Številka 7.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

DR. MAKSO PIRC.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1894.

VSEBINA.

1. <i>Kavčnik</i> : O pooblaščenju v načrtu novega civ. postopnika	193
2. Shod odposlancev odvetniških zbornic na Dunaji	198
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo :	
<i>a</i>) Prilog, katere so se navedle v pravdi, pa niso pokazale pri naroku, odločenem za vpogled v izvornike, ne sme se iz nova priložiti	201
<i>b</i>) Zamljeknjižna mapa je celokupen del zemljiške knjige ter se jej more odrekati dokazilno moč le, ako se jej dokaže nepravilnost	204
<i>c</i>) Vprašanje, je li velja še pogodba, ne more se rešiti v pravdi radi motene posesti	209
<i>d</i>) Izvršilno zastavno pravico za postranske dolžnosti do najvišjega zneska je le tedaj vknjižiti, če se dovolitev nahaja v rzsodbi ali dotični izvršilni listini	212
<i>e</i>) Na kaj ozirati se je pri reševanju pravilnih zemlje-knjižnih vlog? — Legalizacije po vojaških sodiščih	214
<i>f</i>) Aktorična kavcija in troški incidenčnega spora	215
4. Iz upravne prakse:	
<i>a</i>) Pogoji za zvišanje pravokreпно prepisane obrtarine in za reformatio in peius	215
<i>b</i>) Kako je izračunati čisti donos, na podlagi kojega se odmeri 5 ⁰ / ₀ ni davek. Izraz „popolnoma domovne naj-marine prost“ v §-u 7. zakona z dne 9. februvarija 1882. l. nanaša se na obseg poslopja in ne na davčno leto	217
5. Književna poročila	220
6. Razne vesti	221
7. Pregled pravosodstva	223

O pooblaščenji v načrtu novega civ. postopnika.

(Dalje.)

3. Navadni pooblaščenji.

§ 29. slove: „Insoweit eine Vertretung durch Advokaten nicht geboten ist und der Streitgegenstand an Geld oder Geldeswert den Betrag von 500 fl. nicht übersteigt, kann jede eigenberechtigte Person männlichen Geschlechtes zum Bevollmächtigten bestellt werden.“

V pravadah do zneska 500 gld. sme si torej stranka najeti navadnega pooblaščenca. Motivi utemeljujejo to določbo tako-le: Die Mehrzahl der Rechtsstreitigkeiten, welche vor Bezirksgerichten vorkommen, werden diesseits der Wertgrenze von 500 fl. liegen; das haben die statistischen Erhebungen ausser Zweifel gestellt Für die Prozessgesetzgebung folgt daraus die Notwendigkeit, das bezirksgerichtliche Verfahren so einzurichten, dass es für seine Hauptfunction, also in erster Linie für diese geringeren Rechtssachen passe. Für diese kann nun die obligatorische Beteiligung sicher nicht geplant werden. Den Anwaltszwang in solchem Umfange einzuführen, würde gegen die Interessen des rechtsuchenden Publicums verstossen, ganz abgesehen davon, dass bei geringfügigen leichteren Rechtsstreitigkeiten die Mitwirkung von Advokaten auch sachlich kein Bedürfnis ist. To utemeljevanje pač pové, zakaj da ni uvesti obligatornega odvetniškega zastopanja v pravadah do 500 gld., ne pové pa, zakaj da je dopustiti v teh pravadah pooblastitev vsakega navadnega človeka. In da ne propisuje obligatornega odvetniškega zastopanja, utemeljuje načrt mimogrede tudi z malo verojetno tezo, da v stvarnem pogledu ni potrebno tako zastopanje. Vsi pač prav dobro vemo, da denašnje sumarne pravde stvarno niso nič manj zamotane in prav nič lahkejše kakor

redno-ustne. Bolj zamotane so poslednje le vsled oblike. In tako dobro tudi znamo, da ima uprav bagatelni sodnik pogosto naj-interesantnejše slučaje na svoji mizi. Škoda, da se niso vršile poizvedbe tudi pri odvetnikih, v koliko da zastopajo pri okrajnih sodiščih v pravnih do 500 gld. in v koliko v pravnih nad 500 gld. Prav gotovo dobil bi se zaključek, da velika večina odvetniških zastopanj pripada sumarnim pravnim. S tem pa bi bil dognan statistični dokaz, da je odvetniško zastopanje v teh pravnih prav tako potrebno, kakor v večjih pravnih.

Napominana določba §-a 29. napravila je v odvetniških krogih precej hrupa. A meni se ta določba strokovnemu zastopanju ne vidi posebno nevarna. Jedino le v trgovskih zadevah nahajali bodemo pred sodišči pogosto navadne pooblaščenca. Trгоvec pooblastil bode svojega prokurista, trgovskega pooblaščenca ali pomočnika, da ga v pravnih zastopa pred sodiščem. Takemu pooblaščenju pač ne moremo ugovarjati, kajti pooblaščenec te vrste je v trgovskih zadevah izvežban in podajal bode na podlagi trgovske knjige in korespondence sodniku prav tako točne informacije, kakor stranka sama. Kader pa bode šlo za juridično zamotane zadeve, tedaj pa bode vsak trгоvec toli previden, da si bode najel odvetnika. V bolj jednostavnih trgovskih zadevah bode torej odvetniško zastopanje pač redko. A napram sedanjim običajem to ne bode posebna izguba odvetnikom, kajti tudi sedaj si v takih zadevah trгоvec ne jemlje pogosto odvetnika, ampak se sam zastopa. S tem, da bode po novem zakonu pošiljati smel svoje ljudi k sodišču, dosegel bode le nekaj več zložnosti záse. Tudi to, da bodo kot navadni pooblaščenca zastopati smeli beležniki, sedanjega položaja nič premenilo ne bode, ker je to zastopanje po deželi običajno.

Drugih pooblaščencaev pa bodemo pred sodišči malo videli. Zakotni pisarji so seveda od zastopanja izključeni (§ 29. odst. 2.). Zastopanje od strani družih nestrokovnjakov pa je v načrtu skoro onemogočeno. § 42. v odst. 2. določa, da mora propala stranka v pravdi povrniti nasprotniku, katerega je zastopal navadni pooblaščenec, le popotne in druge gotove izdatke¹⁾. Niti zamudo časa se navadnemu zastopniku ne plača. Tako

¹⁾ Ta določba se v načrtu z l. 1881. ne nahaja in ne pozna je tudi nemški civ. postopnik

skromno plačilo pač nobenega ne bode vleklo do zastopanja. Če pa bode stranka, ki si je takega pooblaščenca najela, sama dala mu kako nagrado za zamudo ali pa za trud, no potem pa tak pooblaščenec dolgo zastopal ne bode, kajti potem je zakotni pisar, ker zastopa iz dobičkarije, in prijelo se ga bode po min. naredbi z dne 8 junija 1857, št. 114. drž. zak. ter se mu v bodoče zabranilo zastopanje.

Menim, da bode ostalo v obče tako, kakor je sedaj v su-marnem postopku, namreč da bode stranka poslala k sodišču navadnega zastopnika le tedaj, ako je sama zadržana, priti k razpravi. Le sem in tja se utegne pripetiti slučaj, da bode kedo, ki je kretanja pred sodiščem bolj vaje, iz prijaznosti prevzel kako zastopanje, tako n. pr. v mestu ali trgu kak trgovec ali obrtnik za starega, dobrega svojega kupovalca z dežele.

Tudi bode v posebnem slučaju sodnik zastopanje pooblaščen-čevo lahko zavrnil, namreč tedaj, ako pooblaščenec ni sposoben razumnih izjav. V takem slučaju moral bode razpravo, ako stranka ni sama navzočna, preložiti, stranki pa zaukazati, da si najame boljšega pooblaščenca, ali pa odvetnika (§ 201. odst. 2).

Da se pa sploh navadno zastopanje ne bode posebno širilo, uči nas tudi sedanja izkušnja. V bagatelnem postopku dovoljeno je navadno zastopanje, ali razven v trgovskih zadevah je to za-stopanje tako pičlo, da niti imena vredno ni.

Znamenito je tudi, kako misel ima načrt o vrednosti za-stopanja navadnih pooblaščenecv. Motivi na str. 205. povedó: Die Beteiligung nicht rechtskundiger gemeiner Bevollmächtigter am Prozessverfahren zu befördern, hat die Gesetzgebung wenig Ursache. Solche Beteiligung steht hinter der persönlichen Theilnahme der Partei zurück, indem der Bevollmächtigte selten genau so gut informirt und so dispositionsberechtigt sein wird, wie die Partei selbst; und sie steht nicht minder hinter der Beteiligung von Rechtsfreunden zurück, denn dem gemeinen Bevollmächtigten fehlen die Fachkenntnisse, die Geschäftsgewandtheit, die Schulung und Erfahrung der berufsmässigen Parteienvertreter, die Beteiligung solcher gemeiner Bevollmächtigten trägt daher positiv nichts zur besseren Prozessführung bei und wird sich negativ als Quelle von Hemmungen, Unterbrechungen und anderen Schwierigkeiten erweisen, die bei Anwe-

senheit der Partei hätten vermieden werden können. Von allem sonstigen abgesehen, entspricht es daher auch dem geringen Werte der gemeinen Bevollmächtigten für den Prozess, wenn das Gesetz dieselben in Bezug auf die Bemessung der Prozesskosten gleichfalls auf die letzte Stelle setzt und bei Intervention derartiger Bevollmächtigter auch die Gewährung solcher Entschädigung ausschliesst, auf deren Zuerkennung die Partei Ansprüche hat“ (stranka ima namreč tudi pravico, da za zamudo časa zahteva odškodovanje, § 42. odst. 1.).

Uriva se pač misel, čemu se — potemtakem sploh navadno pooblaščenje dopušča. Kakor uže povedano, motivi tega nikjer ne utemeljujejo, nasprotno pa iz ravnokar navedenega sledi, da načrt navadnim pooblaščenjem ni prijatelj. Bilo bi torej pač dosledno, da bi se navadno pooblaščenje načelno izključilo, ustanovilo pa neobhodno potrebne izjeme n. pr. za trgovski poklic in potem za slučaj, da stranka sama ne more priti k sodišču. V teh izjemah pa naj bi se s pooblaščenju gledé priznanja stroškov ugodneje ravnalo. To bilo bi odkritosrčneje, kakor pa zastopanje dopuščati, a iz mržnje do njih za zamudo časa in za trud ničesa prisojati jim. —

Konečno omeniti je še zastopnike-namestnike. Odvetnik sme pravdno pooblastilo za posamične čine ali oddelke prenesti na družega odvetnika ter na podlagi pravnega pooblastila, za pravdne čine, katerim ni treba odvetniškega zastopstva, postaviti si kakega drugega namestnika (§ 31. št. 4.). Da bi le-to pravico imel tudi navadni pooblaščenec, ni nikjer izrečeno.

Iz določbe o namestnikih, katere si postavlja odvetnik, pa sledi, da bode delokrog odvetniških kandidatov izdatno utesnjen, oni pisarniškega osebja pa razširjen. Prvi namestovati bodo mogli odvetnika le v pravnih do 500 gld., v večjih pravnih pa le pred onimi okr. sodišči, kjer nista nastanjena vsaj 2 odvetnika. Pred sodnimi dvori posredovati bodo smeli le v pravnih činih pred naprošenim sodnikom in pred sodnikom, kateremu se je kak pravdni čin zaukazal. To bodo zelo postranski posli, kajti k glavnemu poslu, namreč k pripravljalnemu postopanju ima pristop le odvetnik. V vseh zadevah pa, v katerih more namestovati kandidat, sme to tudi vsak odvetniški pisar. Uteg-

nemo torej v bodoče pred sodišči pogosto nahajati odvetniške solicatorje kot zastopnike namestnike.

Konečno bodi še omenjeno, da se v permanentnem odseku določba §-a 29. načelno še ni rešila, ampak se je posvetovanje o njej na predlog referenta Baernreither-ja odložilo ter se bode vršilo zajedno s posvetovanjem o pristojnosti okrajnih sodišč. Stavil pa je član odseka dr. Dyk predloga, da se stranka, ako jo zastopa navadni pooblaščenec, ne sme razprave udeležiti, pač pa ako jo zastopa odvetnik, ter da sme odvetnika tudi ondi, kjer je odvetniško zastopanje obvezno, namestovati odvetniški kandidat, ako je uže izvršil odvetniški izpit. Prvi predlog bil je po nasvetu zastopnika vlade dv. svetnika dr. Klein-a odklonjen, češ, da se ni bati, da se bode v tem slučaju razvijalo zakotno zastopanje, zato ne, ker onemogočuje to določba §-a 42., vsled katere navadni pooblaščenec za svoj trud odškodovanja zahtevati ne more. Če bi bil ta predlog obveljal, potem bi dobili slično določbo, kakor jo ima kazenski postopni red o zastopanju obtoženca pred okr. sodišči in v svojih posledicah zlagala bi se ta določba s propisom sedanjega sumarnega postopka, kajti stranka bi običajno le tedaj poslala navadnega pooblaščenca k sodišču, ako bi se sama razprave udeležiti ne mogla. K drugemu predlogu pripomnil je napominani zastopnik vlade, da bode vsekako treba skrbeti, da bode odvetnika zastopati mogla kaka oseba iz njegove pisarne. A prostor takej določbi je v odvetniškem redu, kateri bode itak treba nekaj premeniti. Vsled te pripomnje se je ta predlog Dyk-ov načelno vsprejel.

Pripomniti je še, da je shod odvetniških odposlancev (Delegirtentag), ki je bil koncem meseca junija t. l. na Dunaji, sklenil, da je kot navadne pooblaščenca dopustiti le zakonite zastopnike, trgovske družnike (Handelsgesellschafter), prokuriste in osebe, ki so trajno v službi dotične pravnice stranke. V krajih, kjer sta nastanjena vsaj dva odvetnika, tudi beležniki ne smejo biti pooblaščenca.

Kavčnik.

(Konec prihodnjič.)

Shod odposlancev odvetniških zbornic na Dunaji.

Uže preteklo leto povabila je Dunajska odvetniška zbornica vse avstrijske sozbornice, naj se udeležijo po odposlancih zborovanja v pretres teženj odvetniškega stanu ter v posvetovanje sredstev, s katerimi bi se zboljšalo njegovo moralno in gmotno stališče.

Dne 25. junija t. l. pričelo se je res to zborovanje na Dunaji. Tudi kranjska odvetniška zbornica udeležila se ga je in sicer po svojem podpredsedniku gosp. dru. Mosché-tu. — K otvoritvi prišla sta pravosodni minister Schönborn imenom vlade ter dr. Grübl, Dunajski župan imenom mestne občine. — Predsednik dunajske zbornice dr. Mündl pozdravil je zbrane člane ter poudarjal važnost predmetov, s katerimi se je odposlancem baviti. Na to pozdravila sta minister in dr. Grübl shod ter mu želela najboljšega uspeha. Pri sestavi bureau-a volil se je predsednikom dr. Mündl, namestnikoma dr. Adamek (Praga) in dr. Wilkosz (Krakovo), zapisnikarjema pa dr. Blitzfeld (Brno) in dr. Hohenburger (Gradec.)

Razprava pričela se je z debato o pravici zastopanja. S posebnim ozirom na novi civilni pravdni red vsprejela se je resolucija, po kateri se naj smatra obligatnim zastopstvo po advokatu v vseh sporih, presegajočih znesek 500 gld. pred kolegijalnimi sodišči in v meničnih zadevah sploh.

Jako živahen je bil razgovor o omejenem številu. Trajal je skoro 5 ur. Kakor znano, izrekla se je uže pred meseci Dunajska zbornica najodločneje proti temu, da bi se vnovič uvedla institucija, imenovana „*numerus clausus*“. Tudi sedaj je bila v prvi vrsti ta zbornica faktor, ki je zagovarjal prosto naseljevanje odvetnikov. Dr. Zucker podpiral je ta predlog, — in res vsprejel se je z 19 proti 13 glasovom. Predlog glasi se doslovno: „Zbor odposlancev avstrijskih odvetniških zbornic pritrjuje načelu, da se ne določa gotovega števila odvetnikov za vsak posamezen kraj, da se temveč za izvrševanje advokature povsodi v vseh v državnem zboru zastopanih kraljestvih in deželah zahteva jedino le to, kar jamči ter osiguri znanstveno, praktično ter naravno sposobnost kandidatov.“ Za ta predlog so glasovali: Dunaj, Praga, Linec, Solnograd, Celovec, Bolcan, Trident in Černovice, — proti pa: Brno, Gradec, Inomost, Krakovo,

Ljubljana, Lvov in Opava. — Zbornice Sambor, Przemysl, Trst, Gorica, Rovered, Feldkirch, Zadar, Dubrovnik in Splet niso bile zastopane. Sicer pa zavržejo vse te zbornice — izvzemši Samborsko in Przemyselsko omejeno število. — Zanimivo je, da se je tudi naglašalo, da bi se izrekli skoro vsi mlajši odvetniki za „*numerus clausus*“, ker se jim je bolj bati konkurence nego starejšim kolegom, ki imajo večji del že utrjene pisarne ter povsem gotove kliente. — Kar se tiče posebno te točke, naj bode omenjeno, da se razmotriva isto vprašanje uprav sedaj tudi v odvetniških krogih na Nemškem. Najodličnejše nemške odvetniške zbornice — mej njimi Berolinska — postavile so se odločno na stališče proste advokature ter izrekle proti uvedbi omejenega števila. Utemeljevalo se je pa to tako, da se more osigurati točno in vestno izvrševanje težke naloge odvetništva le, če je stan in posamezni mu ud popolnoma prost in neodvisen. — Tudi na Ogrskem se piše, razpravlja in zboruje mnogo o tej točki ter zagovarja to in ono stališče.

Druga poglobitveja točka razgovorov odposlancev na Dunaji bila je, kako bi se omogočilo zadušiti zakotno pisarstvo, ki se razširja vedno bolj, nasprotuje interesom občinstva, katero se po njem čutno oškoduje, ki pa je tudi odvetništvu v veliko kvar. — Vsprejela se je resolucija, ki zahteva, naj se kaznuje zakotno pisarstvo kot prestoppek uprav tako, kakor mazaštvo. Obče priznanje pridobil si je dr. Schlosser s predlogom, naj se doda odvetniškim zbornicam pravica subsidijarne obtožbe v slučajih, kadar neče državno pravdnništvo zakotno pisarstvo preganjati, ali pa, kadar se ustavi že pričeto postopanje.

Živahen razgovor vzbudilo je tudi vprašanje gledé zastopstva pred obligatornimi razsodišči. Tu sta stavila dr. Magg in dr. Schneeberger predlog, naj se izreče zbor, da nasprotuje po nekaterih statutih obligatoričnih in drugih razsodišč vsprejeta prepoved zastopanja po odvetnikih ne samo določbi §-a 8. odv. reda, temveč žali tudi ugled stanu ter je v kvar javnim interesom. Zahtevalo se je tudi, naj se uvede pri vsih razsodiščih javno postopanje ter omeji posebno pododnost borznih razsodišč na njim po §-u 12. borznega zakona odkazani delokrog.

Gledé oficijalnega zastopanja sklenil se je vsprejem po dru. Offnerju predlagane resolucije, da se odkaže imenovanje *ex-offo*-zastopnikov povsem odvetniškim zbornicam (glej uvodni članek št. VI. t. 1.), da se

mora omejiti nalog brezplačnega zastopanja na neobhodno potrebne slučaje, ter da povrne zastopniku država vse gotove troške.

Iz razlogov, katere smo svoje dni omenili v tem listu, ne moremo pritrđiti predlogu dr. Offnerja, naj se spremeni sedanji § 2. odv. reda, ki se naj glasi v bodoče tako-le: „Zur Darthung der praktischen Verwendung ist eine von dem Zeitpunkte der erfüllten gesetzlichen Bedingung zum Eintritte in die Gerichtspraxis an zu berechnende achtjährige (!) Advokatenpraxis auszuweisen u. z. a.) eine zweijährige bei einem inländischen Gerichte und Verwaltungsbehörde zurückgelegte Praxis, von welcher mindestens eine einjährige Civil- und Strafgerichtspraxis bei einem Gerichtshofe und mindestens eine sechsmonatliche Praxis bei einer Verwaltungsbehörde zu nehmen ist, — b) eine durch sechs Jahre bei einem inländischen Gerichte oder Advokaten vollstreckte Praxis, wovon zwei Jahre wenigstens nach erlangtem Doctorate und zwei Jahre nach Ablegung der Advokatenprüfung bei einem Advokaten zugebracht werden müssen.“ Vidi se, kako nesrečno je stilizovan ta predlog, ki se pa ni vsprejel. Z vsemi glasovi proti dvema se je namreč sklenilo, da naj ostane dosedanja sedemletna praksa, v katero se sme ušteti tudi praksa storjena pri upravni oblasti, a le do jednega leta. — Pri odvetniškem izpitu izprašuje naj se tudi iz upravnega in finančnega prava. — Vpis v listo kandidatov, ki je dovoliti le avstrijskim državljanom, zabraniti se more radi primankujočega zaupanja. (To bi bilo kaj za Primorje, Koroško in Štajersko.) — Premeni naj se § 21. odv. r. tako, da ni treba nobenega roka za preselitev, če imenuje odvetnik namestnika na kraji, iz katerega se preseli. Temu bi bilo gotovo pritrđiti. — V zapisnik zagovornikov vpišejo naj se le uradniki, ki so v državni službi, notarji, in odvetniški in notarski kandidati.

Ko je govoril dr. Blitzfeld o nekaterih premembah, katere je želeli pri načrtu civ. pravnega reda, izjavil je drž. poslanec dr. Fanderlik, da bode gotovo načrt novega civilnega pravnega reda še v tem letu zakon. Če se pozna dosedanje delovanje zakonodavnih faktorjev avstrijskih, more se pač dvomiti o tej optimistični izjavi.

Konečno poudarjalo se je, naj se vse globe, v katere se obdijo člani odvetniškega stanu, izroče blagajnicam zavodov v podporo odvetnikov, njihovih udov in sirot pri posameznih zbornicah ustanov-

ljenih, ter naj se odvzame sodnikom pravica, disciplinarno kaznovati člane odvetniškega stanu. — Dne 28. junija sklenilo se je zborovanje slovesno.

Podali smo našim čitateljem kratko po dnevnikih posneto poročilo o velevažnem tem zborovanji, katero je vendar dokazalo, da se zanimajo tudi avstrijski odvetniki za težnje svojega stanu. Občinstvo seveda se ni zanimalo in se ne bode nikdar zanimalo za vprašanja, s katerimi se je bilo pečati na Dunaji zbranim odposlancem odvetniških zbornic. Temu se ne čudimo. Obžalovati pa moramo v istini, da so se od strani nekaterih dnevnikov prav po nepotrebnem obsojevali sklepi zbranih odposlancev, ki med tem, ko so pretresevali sredstva za poboljšanje stanovskih svojih interesov, gotovo niso pozabili, da ni občinstvo radi odvetnikov na svetu, pač pa odvetniki radi prebivalstva, kateremu more le koristiti, če se uredi odvetništvo tako, da se osigura s tem tudi zanesljivost pravosodstva. Sicer se ne brani nikomur, najmanj pa žurnalistiki, da govori o javnih vprašanjih ali odločno mora se zavriniti sumničenje, da bi se ali odvetnik ali notar hotel usiljevati ljudstvu kot kurator itd. Da se pa omogoči vsaj deloma ugoden uspeh, treba, da žrtvujejo v prihodnje vsi člani vse svoje moči interesom odvetniškega stanu, ne gledé na to, se-li pri njih samih uresniči to, kar je dalo povod za vso akcijo, ali ne.

Kar se tiče posebno kranjske odvetniške zbornice, usojamo si izreči željo, naj se ne ozira v prihodnje tako na to, kar stori kaka sosedna zbornica, pač pa na stanje odvetništva v naših in bližnjih krajih ter na potrebe našega občinstva in naroda. Pri vsem tem se mora in more seveda vedno tudi jemati ozir na občo korist vsega avstrijskega odvetništva ter na zahteve pravosodstva. *Dr. S.*

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Prilog, katere so se navedle v pravdi, pa niso pokazale pri naroku, odločenem za vpogled v izvirnike, ne sme se iz nova priložiti.

V pisni pravdi, katero je pričela tožiteljica A. K. s tožbo de pr. 13. oktobra 1892, št. 6836 proti c. kr. erarju radi priznanja

lastninske pravice njene na izvršilno zarubljene premičnine, popisane v zapisniku pod C in radi izločitve teh premičnin iz izvršila, opirala se je tožiteljica na listini, priloženi tožbi v samem prepisu pod A in B. Z odlokom z dne 25. januarija 1893, št. 380, kateri se je izdal v rešitev incidenčnega spora o rekognoskovanji teh prilog, potrdilo se je, da ju tožiteljica ni predložila v izvirniku na vpogled.

Dne 17. marcija 1893 pod št. 2056 vložila je tožiteljica k svoji tožbi dodatek, v katerem se opira na omenjeni dve listini, toda priloženi dodatku v poverjenem prepisu oziroma v izvirniku pod F in G in je raztegnila oziroma premenila svoj prvi tožbeni zahtevek tako-le: »premičnine, popisane v zapisniku de pr. 13. septembra 1892, št. 34220 pod C in nahajajoče se v posesti tožiteljice so njena absolutna last.«

Z odlokom z dne 8. novembra 1893, št. 7576 vsprejelo je deželno sodišče Tržaško omenjeni tožbeni dodatek k tožbi št. 6836 in obsodilo c. kr. erar v povrnitev troškov incidenčnega spora iz le-teh

razlogov:

V pravdi pričeti s tožbo de pr. 13. oktobra 1892, št. 6836 toženec še ni dal odgovora. Da se pripusti dodatek k tej tožbi, v katerem popolnjuje tožiteljica samo svojo tožbo in opira na priloge F in G mesto onih pod A in B, temu ne protivijo se niti predpisi občnega sodnega reda, niti predpisi gledé rokov, kajti vsak pravdni spis vložiti sme se v smislu §a 239. o. s. r. in dvornega dekreta z dne 11. septembra 1784, št. 335. lit. k) z. j. z. tudi po preteku roka in sicer dotelej, dokler ni prosila nasprotna stranka, da se spisi inrotulujejo. Da se izogne nepotrebnim razsodbam, umestno je uporabljati v navzočem slučaju vsaj po analogiji predpise §-ov 47. in 48., odnosno §-ov 53. in 54. o. s. r. in sicer tako, da stranka, ki je našla listine ali druga važna dokazila še le potem, ko je vložila svoj pravdni spis, v katerem jedino jih je smela navesti, storiti sme to tudi z dodatkom k pravdnemu spisu, kajti tak dodatek ne bil bi drugo, kakor nadaljevanje istega pravdnega spisa in bi stvarjal ž njim eno celoto. Po dvornem dekretu z dne 6. oktobra 1783, št. 107. lit. c) z. j. z. sme stranka voliti, ali hoče priložiti pravdi priloge v izvirniku, poverjenem prepisu ali v prostem prepisu, a po §-u 385. o. s. r. treba je uročiti nasprotni stranki pravdni spis z vsemi prilogami in le-te treba je priobčiti v smislu §-a 122. o. s. r.

v polnem svojem obsegu. Mesto prilog A in B, priloženih tožbi, priložila je tožiteljica svojemu tožbenemu dodatku z dne 17. marcija 1893, št. 2056 listini pod F in G, ki sta v drugi obliki, nego oni pod A in B, kajti priloga pod F je poverjen prepis izvirnika, nahajajočega se v registraturi c. kr. m. del. okrajnega sodišča tržaškega, priloga pod G je pa izvirna, rabokupna pogodba, o kateri je bil priložen tožbi pomankljiv prepis pod B. Ravno tako ponudila je tožiteljica svojo prisego o tem, da za časa sestavljanja svoje tožbe ni bila zatajila prilog pod F in G. Ta prisega pa nikakor ni potrebna, kajti tožiteljičina prošnja meri na to, da se jej pripusti dodatek k tožbi, v katerem je le kakor nameček, navedla prilogi pod F in G. Radi tega tudi ni bilo treba rešiti navzočega incidenčnega spora z razsodbo v smislu dvornega dekreta z dne 31. oktobra 1781, št. 489. lit. y) in z dne 27. septembra 1792, št. 53. lit. j) z. j. z. nego z odlokom. Obsodba toženca v povračilo troškov opira se pa na predpise §-a 24. zakona z dne 24. majnika 1874, št. 69. drž. zak.

Proti temu odloku vložil je toženec rekurz. Višje deželno sodišče premenilo je z odločbo z dne 28. decembra 1893, št. 5072 prvosodni odlok, odbilo tožiteljičin dodatek k tožbi in jo ob jednem obsodilo v povračilo troškov prve in druge stopnje iz teh-le

razlogov:

Z odlokom z dne 25. januarija 1893, št. 380, s katerim se je rešil incidenčni spor o rekognoskovanji izvirnikov prilog tožbe de pr. 13. oktobra 1892, št. 6836, konstatovalo se je, da se pri naroku, ki se je določil v rekognoskovanje, nista pokazala izvirnika prilog A in B. Radi tega se teh dveh prilog glasom določbe §-a 126. o. s. r. ne bo smelo vložiti pri inrotulovanji spisov in se na nju pri razsoji te pravde ne bode moglo ozirati. Dodatek de pr. 17. marcija 1893, št. 2056 je nepotreben akt, ker ne vsebuje nobene važne premembe ne gledé predmeta, ne gledé tožbene pravice v bistvenosti. Če bi se ga vsprejelo, brezuspešilo bi se vsekakor učinke odloka z dne 25. januarija 1893, št. 380 in uvedlo bi se isti dve prilogi A in B z označenjem F in G v pravdo, češ, da sta popolnejša prepisa. Da bi se pa pripustilo take priloge, temu protivi se vsekakor procesualna toženčeva pravica, katero je pridobil temeljem §-a 126. o. s. r. Tožiteljica more se le, ako hoče navedeni prilogi

spraviti iz nova v pravdo, poslužiti pravnega leka, da se postavi v prejšnji stan, s posledicami dvornega dekreta z dne 1. julija 1790, števil. 31.

Najvišje sodišče potrdilo je z odločbo z dne 8. maja 1894, št. 5715 odlok višjega deželnega sodišča z ozirom na njegove razloge.

T.

b) Zemljeknjižna mapa je celokupen del zemljiške knjige ter se jej more odrehati dokazilno moč le, ako se jej dokaže nepravilnost.

Helena G., posestnica zemljišča vl. št. 123 kat. obč. P., tožila je Antona B. na priznanje lastninske njene pravice do parcele št. 400 kat. obč. P. v tistih mejah in tistem obsegu, kakor je to razvidno iz zemljeknjižne mape in posebno na priznanje lastninske pravice do dela te parcele ki ima podobo trikotu, ter zahtevala, da mora toženec priznati njeno lastninsko pravico in dovoliti, da sme tožiteljica mejno črto zaznamovati z mejniki. Pri ogledu na lici mesta pokazalo se je, da prepirni predmet, kakor ga tožiteljica zahteva v naravi, deloma sega čez katastralno mejo, deloma je ne doseže.

Okrajno sodišče v B. razsodilo je v skrajšanem postopku o tožbenem zahtevku, glasečem se: »Tožiteljica Helena G. je kot zemljeknjižna lastnica zemljišča vl. št. 123 kat. obč. P. tudi lastnica parcele št. 400 kat. obč. P., in sicer v tistih mejah in v tistem obsegu, kakor je to razvidno iz zemljeknjižne mape, torej je tudi lastnica določenega dela te parcele $a-b-c$, kateri del ima podobo trikotu; toženec Anton B. ima vse to pripoznati, ter tudi pripoznati, da je prava mejna črta med njegovo parcelo št. 459 kat. obč. P. in med tožiteljčino parcelo št. 400 iste kat. obč. tista mejna črta, ki je razvidna iz mape, torej črta $a-b-c$; obsodi se, da mora to mejno črto spoštovati, ter na tem delu (trikotu) opuščati vsako posestno dejanje in to tako gotovo, da bi sicer za vsak prestopok plačal po sodišču določeno globo, obsodi se tudi, da ima dovoliti, da sme tožiteljica na lici mesta mejno črto zaznamovati z mejniki vse proti eksekuciji«, z razsodbo z dne 25. junija 1893, št. 2364 tako-le:

Tožiteljica Helena G. je kot zemljeknjižna lastnica zemljišča vl. št. 123 kat. obč. P. tudi lastnica parcele št. 400 kat. obč. P., in sicer v tistih mejah in v tistem obsegu, kakor je vse to razvidno

iz zemljeknjižne mape, torej tudi lastnica trikotu $d-a-b$, kolikor sega do katastralne meje; toženec Anton B. ima vse to priznati ter tudi priznati, da je prava mejna črta med njegovo parcelo št. 459 kat. obč. P. in med tožiteljičino parcelo št. 400 kat. obč. P. mejna črta, ki je razvidna iz mape, torej črta $d-a-b$, toženec Anton B. dolžan je v prihodnje to mejno črto spoštovati ter na tem trikotu opuščati vsako posestno dejanje in nadalje dovoliti, da sme tožiteljica Helena G. na lici mesta mejno črto zaznamovati z mejniki ter jej povrniti sodne troške, pa le tedaj v 14. dneh in v izogib izvršbe, ako ne stori glavne nezavračno naložene mu prisege: »Da, kolikor ve in se spominja ni res, da se je s Francetom P. po prvi tožbi z dne 20. januarija 1892. l. tako poravnal, da naj velja tista meja med njegovo parcelo št. 459 in tožiteljičino parcelo št. 400, ki je iz mape razvidna.« Daljnji tožbeni zahtevek zavrne se nepogojno in posebno, da je tožiteljica lastnica trikotu $a-b-c$, ali onega dela trikotu, ki sega čez katastralno mejo, in da je prava mejna črta med toženčevo parcelo št. 459 kat. obč. P. in med tožiteljičino parcelo št. 400 kat. obč. P. mejna črta $a-b-c$ zemljeknjižne mape.

R a z l o g i.

Tožiteljica trdila je v tožbi, da je lastnica zemljišča vl. št. 123 kat. obč. P. in tudi k temu zemljišču pripadajoče parcele št. 400 kat. obč. P. in toženec je priznal, da parcela št. 400 spada k navedenemu tožiteljičinemu zemljišču. Tožiteljica trdila je dalje, da je toženec v dejanski posesti necega kosa te parcele, ki je v obrisu zaznamovan s črkami $a-b-c$. Radi uživanja tega kosa njene parcele tožil jo je toženec, kateri je to pravdo radi motenja posesti dobil, in je torej v dejanski posesti tega kosa. Ta kos spada k njeni parceli in toži ga, naj toženec prizna, da je lastnica tudi tega kosa, in naj toženec vsako daljnje posestno dejanje na tem kosu opusti in dovoli, da sme tožiteljica ta kos omejiti. Tožiteljica tožila je uže jedenkrat toženca na priznanje njene lastninske pravice gledé tega terena, in sicer s tožbo z dne 20. januarija 1892. l. Za to tožbo pooblastila je Franceta P. in toženec se je z istim pri sodišči ustno tako poravnal, da naj med njunima parcelama, to je med njeno parcelo št. 400 in toženčevo parcelo št. 459 velja tista meja, kakor je razvidna iz zemljeknjižne mape. V dokaz te poravnave ponudila je priči Franceta P. in M. V. in naložila tožencu nevračno glavno prisego, ker ni bila

sama osebno navzoča pri tem dogovoru. Tožiteljica trdila je tudi, da je ta kos svoje parcele več kakor 30 in tudi 40 let od 1. januarja 1890. l. nazaj računjeno, izključno, mirno in očitno uživala in posedovala in torej postala lastnica uže potom priposestovanja. To hoče dokazati s pričami, z dopolnilno in eventualno vračno glavno prisego. Ker je toženec ugovarjal, da se prepirni predmet v naravi ujema s trikotom $a-b-c$ obrisa, dopustil se je o tem od tožiteljice ponudeni dokaz z izvedenci. Na lici mesta zaslišana izvedenca izjavila sta, ko sta stranki pokazali prepirni predmet v naravi, da se ne ujema s trikotom naznačenim v obrisu. Določila se je med parcelama katastralna meja ali meja, kakor jo zemljeknjižna mapa kaže in to je črta $a-b-c$. Prepirni predmet, kakor ga zahteva tožiteljica v naravi, sega pa čez katastralno mejo v toženčevo parcelo, deloma pa te meje ne doseže. Vsled tega soglasnega mnenja izvedencev zavrniti se je moral tožbeni zahtev, v kolikor sega čez katastralno mejo, ker tožiteljica le to zahteva, kakor daleč sega katastralna meja. Dokaz o priposestovanji prepirnega predmeta se tožiteljici ni posrečil. Nasprotno je pa toženec, kateri je v zadnji dejanski posesti prepirnega predmeta s sedmimi pričami posestna dejanja v zadnjih 30. do 40. letih dokazal. Na tožiteljičin dokaz gledé priposestovanja se torej ni moglo ozirati. Gledé dokaza o navedeni poravnavi med tožencem in tožiteljičinim pooblaščencom Francetom P. potrdil je le-ta kot priča popolnoma trditev tožiteljice, da se je dogovor dognal tako, da se je toženec zadovoljil s tisto mejo, kakor jo kaže mapa in kakor jo bode inženir izkazal na podlagi mape. Priča M. V. tega dogovora ni mogel določno potrditi, spominjati se ve le na dogovor, da se bo prepirni predmet izmeriti dal. Tožiteljici se torej tudi ta dokaz ni posrečil. Moralo se je torej gledé prepirnega predmeta, v kolikor se ujema z mapno črto, spoznati na nezavračno tožencu naloženo glavno prisego in je prisoditev tega dela prepirnega predmeta odvisna od te prisege.

Vsled apelacije obeh pravnih strank premenilo je višje deželno sodišče v G. prvosodno razsodbo in ugodivši apelaciji tožiteljice, spoznalo z razsodbo z dne 8. novembra 1893, št. 8247 popolnoma po tožbenem zahtevku jedino z razločkom, da toženec nima dovoliti, da sme tožiteljica postaviti mejnike, pač pa, da se mejna črta zaznamuje.

R a z l o g i :

Neprepirno je, da je tožiteljica zemljknjižna lastnica zemljišča vl. št. 123 kat. obč. P. ter k temu zemljišču spadajoče parcele št. 400. Tožiteljica zahteva priznanje lastninske pravice do v obrisu s črkami *a-b-c* zaznamovanega prepirnega terena. Toženec pa zanikuje, da je ta teren lastnina tožiteljice in trdi, da je pridobil v zanikanem slučaju, da je po mapi ta kos del parcele št. 400, lastninsko pravico do njega potom priposestovanja. Tudi zanikuje toženec, da se ujema priloženi obris z zemljknjižno mapo, ne da bi ugovarjal, da le-ta ni pravilna. Po izvedeniškem dokazu pokazalo se je, da se priloženi obris popolnoma ujema z zemljknjižno mapo. Pokazalo se je sicer, da prepirni teren, kateri je tožiteljica pokazala v naravi, ni identičen z onim, kateri je v obrisu zaznamovan kot prepiren, da leži namreč proti zahodu, deloma na parceli tožiteljice, deloma na parceli toženca in da si toženec ne lasti vzhodne polovice v obrisu zaznamovanega prepirnega predmeta. Le-to pa pravnega položaja ne more premeniti, deloma ker se je vse to pokazalo šele v dokaznem postopku, deloma ker se tožbeni zahtevek, ki je merodajen za razsojo, ni premenil. Dokazano je, da je tožiteljica zemljknjižna lastnica onega terena, ki je v tožbi zaznamovan kot prepiren in vidi se iz prejšnjega, da si je lastil toženec lastninsko pravico potom priposestovanja. Ta dokaz se pa tožencu ni posrečil. Res je, da se pri dokazu priposestovanja ne more zahtevati, da bi pričé morale potrditi izvrševanje posesti za vsako leto. Vender se mora dokazati, da se je posest sploh ves čas priposestovanja izvrševala. Za to pa ne morejo zadoščati izpovedbe pričé, češ, da je pričá večkrat videla, da je toženec nekatera posestna dejanja izvrševal, niti zaznanja, katera pričá baje ima iz časa svoje nedoletnosti. Poleg tega dokazano je pa po dveh pričáh, da je tožiteljica pridobivala sadje drevja na prepirnem terenu v l. 1875, 1876 in 1877, da je tam kosila in l. 1888 dala ta kos osnažiti. S temi dejanji je pa tožiteljica pridobila posest prepirnega terena in bi torej bilo toženčevo priposestovanje pretrgano. Vsled tega je tožbeni zahtevek utemeljen. Da bi se tožba zavrnila gledé onega v naravi prepirnega dela, kateri sega čez katastralno mejo, ni dopustno, ker se tožbeni zahtevek sploh ne glasi na ta kos sveta. Da bi se tožbena zahteva gledé terena, kolikor sega do katastralne meje, kojega se pa toženec ni lastil v naravi, zavrnila, pa ni utemeljeno, ker je ta zahtevek očividno upravičen in je toženec lastninsko

pravico tožiteljice zanikaval tudi v tem oziru. Namišljeni dogovor, da se bodo zemljišča dala premeriti po zemljeknjižni mapi, oziroma na priznanje katastralne mape, pa nima za razsojo o lastnini tolikega pomena, ker se iz tega dogovora izvirajoče posledice ujemajo s pravnim izidom. Ako se toženec izgovarja, da se ne izpozna na mapo, se pa na to ne more ozirati, ker mora toženec skrbeti, da se točno informuje.

Na toženčeve revizijske pritožbe je najvišje sodišče popolnoma potrdilo rzsodbo druge instance z rzsodbo z dne 14. marcija 1894, št. 2471.

Razlogi:

Odločilno je za razsojo v prvi vrsti, da se tudi po lokalnem ogledu ni izpremenil tožbeni zahtevek, s katerim se je zahtevalo priznanje lastninske pravice tožiteljice do parcele št. 400 kat. obč. P. po njenih mejah, kakor so razvidne iz zemljeknjižne mape. Tožiteljica zaznamovala je obseg svojega zahtevka sklicevaje se na mapni obris in precizovala kot prepirni predmet kos $a-b-c$. Po izvedeniškem mnenji ujema se obris popolnoma z zemljeknjižno mapo in torej pokaže se mejna črta $a-b-c$. Navedbe v zapisniku o lokalnem ogledu, da zahteva tožiteljica tudi kos sveta, kateri sega čez katastralno mejo, morale so se popolnoma prezreti pri razsoji, ker se tožbeni zahtevek popolnoma splošno glasi le na lastnino v obsegu po mapi. Napačno je torej bilo, da se je prvi sodnik spuščal tudi na namišljeni zahtevek tega kosa sveta, kateri ni v tožbi. Vsebina prve rzsodbe je pa tudi v protislovji sama s seboj, ker se pogojno prisodi del sveta $d-a-b$, nasprotno pa nepogojno zavrne zahtevek glaseč se na del sveta $a-b-c$, katerega del je kos $d-a-b$. Torej višje deželno sodišče ni rzsodilo ultra petitem, ker je določilo, da se zahtevek glasi na teren $a-b-c$ in vzlic temu ne, ker po zapisniku o lokalnem ogledu baje meja deloma ni prepirna. V tem obsegu, kakor se pokaže po zemljeknjižni mapi, bilo je tožbenemu zahtevku nepogojno ugoditi, ker je zemljeknjižna mapa kot celoskupen del zemljiške knjige za to merodajna in se jej more odrekati dokazilno moč le, ako se jej nepravilnost dokaže ali če bi mogel toženec dokazati, da je pridobil lastninsko pravico potom priposestovanja. Nepravilnost mape se ni dokazala in ravno tako se tožencu ni posrečil dokaz priposestovanja. Ako je višje deželno sodišče

tožbeni zahtev o privoljenji, da se meja zaznamuje, razlagalo tako, da se splošno zaznamuje in ne jedino le z mejniki, se vendar ne more trditi, da se je sodilo ultra petitem, kakor se poudarja v revizijskih pritožbah. Pravilno je pa višje sodišče popolnoma opustilo dokaz, ki je pripustil prvi sodnik, ker je ta dogovor za vprašanje o lastnini popolnoma nemerodajen.

c) Vprašanje, je li velja še pogodba, ne more se rešiti v pravdi radi motene posesti.

Okrajno sodišče v K. odbilo je s konečnim odlokom z dne 28. decembra 1893, št. 6967 v pravdi E. B., S. B. in L. B. proti K. G. radi motene posesti tožbeno zahtevo glasečo se: »Tožiteljice E. B., S. B. in L. B. kot posestnice graščine P. nahajajo se v zadnji, dejanski in mirni posesti k svoji graščini P. spadajoče gozdne parcele št. 3558/1 kat. obč. V. in na tej parceli nahajajočih se odpadkov lesa in bukovih hlodov; toženec motil je tožiteljice v tej posesti s tem, da je gozdar C. po njegovem naročilu in na njegovo korist dne 10., 11., 17., 18., 22. in 23. novembra 1893. l. vsakokrat v družbi šestero delavcev šel v omenjeno gozdno parcelo in sicer v južni del, ki meri okolu 20 oralov in da je na tej gozdni parceli nahajajoče se odpadke lesa in bukove hlode in sicer okolu 300 do 400 kosov razžagal in pustil potem na mestu; toženec dolžan je priznati dejansko posest tožiteljic do parcele št. 3558/1 kat. obč. V. in posebno do preje omenjenega dela te parcele in na tem delu nahajajočih se odpadkov lesa in bukovih hlodov in se mora vzdržati nadalje vsakega poseganja v to posest, hoje v gozd in žaganja odpadkov lesa ter pošiljanja delavcev v ta namen izogibom denarne globe za vsak slučaj.«

Razlogi:

Tožiteljice čutijo se motene v zadnji dejanski in mirni posesti gozdne parcele št. 3558/1 kat. obč. V. in na tej parceli se nahajajočih odpadkov lesa in bukovih hlodov vsled tega, ker je toženec meseca novembra 1893. l. večkrat in sicer dne 10., 11., 17., 18., 22. in 23. hodil z delavci v južni del te parcele, kateri del meri okolu 20 oralov, in dal razžagati v tem gozdnem delu nahajajoče se odpadke lesa in bukove hlode in sicer okolu 300 do 400 kosov

ter je potem pustil na mestu. Ta dejanja toženec večinoma prizna. Stranki sklenili sta pa, kakor priznata obe, pogodbo radi dobave pragov (švelarjev) z dne 20. julija 1891. l. in z dodatkom z dne 26. julija 1891. l. S tem ustanovilo se je pravno razmerje med strankama, vsled katerega so med drugim morale tožiteljice tožencu radi izdelovanja in pridobivanja bukovih pragov iz svojih gozdov St. in R., katera sta del parcele 3558/1 kat. obč. V., odkazati drevesa, koja sme toženec posekati, toženec nasproti pa je moral odrezke, iz katerih se ne more več napravljati pragov, ali slabe odpadke drugih delov dreves razžagati na meter dolge kose, ter je pustiti na mestu. Po točki 4. te pogodbe ni izdelovanje pragov omejeno na gotov leten čas in ta pogodba, kakor tudi ne dodatek, ne določuje časa, do katerega se mora izvršiti omenjeno razžaganje na meter dolge kose in po katerem bi se to ne smelo več vršiti. Ta pogodba se po jednostranski odpovedi in proti volji nasprotne stranke ne more razveljaviti, temveč je treba za to izreka po sodišči. Tožiteljice navajajo v tožbi, da je toženec na omenjeni gozdni parceli žagal odpadke lesa in bukovih hlode onih seč, katere je toženec sekal po zimi 1892. l. in pomladi l. 1893., ko so se mu po tožiteljicah odkazala drevesa. Tožiteljice tudi same ne trdijo, da bi bil toženec posekal drevesa, katerih se mu ni odkazalo. Okolnost, da toženec niti sam, niti po svojih delavcih od meseca majnika 1893. l. ni več hodil v gozd in da še od prejšnjega časa sem ni več niti sekal, niti sploh opravljal kaka druga dela, kakor tudi druga okolnost, da so tožiteljice pogajale se s tretjimi osobami radi odpadkov lesa, katere bi toženec moral razžagati na meter dolga drva, ne predružačita posestnih razmer tožiteljic, katere toženec sicer prizna, kakor s tem ni predružačeno toženčevo stališče gledé njegovih obvez. Vprašanje pa, ako so dejanja toženčeva, radi kojih se pritožujejo tožiteljice, samovlastno poseganje v posest tožiteljic, o kateri je tu govor, se pa ne more razpravljati v pravdi radi motene posesti, ker se to razpravljanje ne da ločiti od razsoje o vprašanji, je-li preje omenjena pogodba med strankama še velja. Večkrat omenjena dejanja toženčeva ne morejo se torej smatrati kot turbatio possessionis. Omeni se še, da se more ozirati na okolščino, katero navajajo tožiteljice, da so se odpadki lesa in bukovih hlodi žagali lahkomišljeno in proti pogodbi, le v pravdi radi odškodbe ali radi razrušitve pogodbe.

Rekurz tožiteljic proti temu odloku odbilo je višje deželno sodišče v G. z odločbo z dne 14. februarja 1894, št. 1853.

Razlogi;

Kakor je uže navedel prvi sodnik, ni tu govora o kakem poseganju toženčevem na tak les, kateri se tožencu ni odkazal vsled pogodbe, koja se je med strankama, kakor je neprepirno, sklenila in katero razmerje po mnenji tožiteljic ne obstaja več, traja pa še po mnenji toženčevem, ampak pravda teče samo radi tega, ker je toženec žagal one odpadke lesa in bukove hlode, kateri so ostali vsled onih del, koje je toženec izvrševal v gozdu tožiteljic na drevesih, odkazanih mu v posekanje. Da je bil toženec zavezan o svojem času razžagati te odpadke lesa ne zanikujejo tožiteljice ter celo navajajo, da bi moral razžagati toženec odpadke naravno takoj s pridobivanjem pragov. Tožiteljice poudarjajo celo še, da so pomladi l. 1893. toženca pozvale, naj izvrši ta dela, kar je pa toženec odklonil. Tožiteljice smatrajo pa, da so vsled pravnega razmerja, katero je nastalo vsled odpovedbe pogodbe od njihove strani, upravičene k tej tožbi, češ, da toženec ni bil več upravičen k tem dejanjem. Mnenju prvega sodnika, da se pogodba ne more razrušiti po jednostranski odpovedi in proti volji toženca, more se sicer pritrditi le v toliko, da se reče, da to vprašanje ne more biti predmet denašnje pravde. Vender se mora zanikati, da bi bilo tu govoriti o kaki samovlastnosti in brezpravnosti, katera momenta sta potrebna za motenje posesti. Ne da bi se razpravljalo vprašanje, katero v to pravdo ne spada, vprašanje namreč, je-li pogodbeno razmerje med strankama še traja ali ne, se niti ne more razsoditi, ali je bil toženec k tem delom še upravičen in po svojem mnenji celo zavezan po pogodbi, ali pa so tožiteljice bile upravičene tožencu zabraniti dohod k lesu, ki leži v njihovem gozdu in kateri so o svojem času tožencu odkazale, ali se torej toženec, tudi če bi se dokazalo, da so mu tožiteljice prepovedale uhod, da je toženec delavcem naročil, naj se umaknejo samo sili, in da so se prepodili delavci njegovim, katere je poslal dne 11. novembra 1893. l. v gozd, z nadaljevanjem dela ni samo vklonil neopravičeni prepovedi njegovih del, h katerim je bil po svojem mnenju po pogodbi upravičen in celo zavezan, ali pa je s tem toženec, kakor trde tožiteljice, prekoračil meje po pogodbi mu pristojećih pravic.

Revizijski rekurz tožiteljic zavrnilo je najvišje sodišče z odločbo de int. 1. maja 1894, št. 3399¹⁾, ker sta razsodbi nižjih instanc utemeljeni, uvažujé, da je dejanje, katero smatrajo tožiteljice motenjem svoje posesti, tesno zvezano s pravnim vprašanjem, ni bil-li toženec k temu dejanju vsled pogodbe z dne 26. julija 1891. l. in dodatka k tej pogodbi, upravičen in po svojem mnenji celo zavezan. Rešitev tega vprašanja odklonili sta pa nižji instanci po §-u 5. ces. naredbe z dne 27. oktobra 1879, št. 12. drž. zak. v tej pravdi po vsej pravici.

¹⁾ Datum in številka odločbe najvišjega sodišča se v intimatu ne navajata.

d) Izvršilno zastavno pravico za postranske dolžnosti do najvišjega zneska je le tedaj vknjižiti, če se dovolitev nahaja v razsodbi ali dotični izvršilni listini.

Na podlagi razsodbe okrajnega sodišča v Ž. z dne 1. marcija 1894, št. 768, glaseče se: »Toženec je dolžan na gotovem posojilu in volovski kupnini v ostanku 20 gld. plačati še svoto 220 gld. s pripadki in sodnimi stroški odmerjenimi na 13 gld. 8 kr. v 14 dnevih, da se izogne izvršilu« — dovolila se je vknjižba izvršilne zastavne pravice po celem obsegu razsodbene obveze, ne pa tudi vknjižba izvršilne zastavne pravice za druge postranske dolžnosti, katere utegnejo narasti tekom izvršilnega postopka, — do najvišjega zneska 40 gld., ter se je dotični del prošnje zavrnil z odlokom z dne 22. marcija 1894, št. 1078, češ »da takšen zahtev ne izvira iz napominane razsodbe.«

Zoper to rešitev vložil se je rekurz ter sledeče utemeljil: Sicer imajo glasom §a 16. zemlj. zak. tožni in izvršilni stroški jednako prednost z glavnico, za katero se je pridobila zastavna pravica, a po §-u 14. l. c. ima se vknjižiti zastavna pravica le za točno določeno svoto. Na ta način uvrsté se pač z glavnico vred tožni stroški, odmerjeni v razsodbi in pa stroški vknjižbe izvršilne zastavne pravice, kateri se odmerijo ob jednom z dovolitvijo prošnje, nikakor pa ne nadaljni izvršilni stroški, katerih ni možno takoj prijaviti. Ti določili tudi nista razveljavljeni po §-u 9. zakona z dne 10. junija 1887, št. 74. drž. zak., po katerem pridejo troški za cenitev in prodajo kake nepremičnine v isto vrsto z zastavno pravico gledé one tirjatve, radi katere se

je prodala nepremičnina. In če bi se napram določilu §-a 14. zem. zak. uvrstili vsi stroški narasli v svrhu cenitve in prodaje, ne da bi se bila poprej vknjižila po številu točno določena svota, vendar ne gre v tistej meri ozirati se na stroške, kateri utegnejo nastati po dražbi, na primer o priliki razdelitve skupila in določitve posamičnih vknjiženih tirjatev. — Teh pač ne gre uvrstiti mej cenilne in dražbene stroške, kateri imajo z dotično tirjatvijo jednako prednost. Za takšne postranske dolžnosti poskrbel je § 14. zemlj. zak. v 2., 3. in 4. odst. iz naslova odškodnine, ter s tem preprečil, da bi izvršitelj oškodoval izvrženca ter samovoljno pripisal si stroške. Kajti če ni najvišjega zneska v listini, veli zakon — vpiše naj se v prošnjo. Ako pa meni dolžnik, da se je vzela prevelika svota, naj v dobi določenej rekurzu naprosi sodnika, da jo skrči. Stranki se zaslišita o tem, sodnik razsodi določivši po previdnosti svoto.

Višje dež. sodišče v G. odbilo pa je rekurz z odločbo z dne 16. maja 1894, št. 4894 uvažujé, da se sme sicer po §-u 14. zem. zak. vpisati najvišji znesek za kake postranske dolžnosti tudi v prošnjo; uvažujé, da se zastavna pravica pridobljena za kako tirjatev, smatra tudi v prid izvršilnim stroškom; a pojem postranskih dolžnosti seza čez mejo golih izvršilnih stroškov; uvažujé slednjič, da razsodba ni prisodila izvršitelju nikake izvršilne pravice do postranskih dolžnostij v tem splošnem pomenu, v zakonu pa ni določila o takih postranskih dolžnostih.¹⁾

Dr. R. Bežek.

¹⁾ S tem, da je priznalo višje sodišče, da sezajo postranske dolžnosti čez mejo golih izvršilnih stroškov, pokazalo je razlog, s katerim bi se bilo moralo ugoditi rekurzu. Na vsak način vsebujejo stroški, narasli po izvršilni dražbi premičnine odškodninsko tirjatev, za katero je treba odločiti v zmislu §-a 14. zem. zak. najvišji znesek. Sličen je zahtevek gledé takšnih stroškov, bodisi pred dražbo ali po dražbi naraslih, tirjatvam iz kreditne zastave; kedar se tirjatve, sedaj še nedoločene, uresničijo, izpolni se okvir, katerega predočuje najvišji znesek, v katerem se vidijo potisnjeni različni tirjatveni zahtevki, v predležčem slučaju vsi izvršilni stroški. Pri naroku za ugotovljenje se takšne postranske obveze določijo konečno in točno. Ni torej razloga, da ne bi se moglo ugoditi prošnji merečej na vknjižbo izvršilne pravice za postranske dolžnosti z najvišjim zneskom. Po tem nazoru postopalo je tudi najvišje sodišče, kakor pričajo razsodbe v zbirki G. U. W. vpisane pod št. 7431 in 9623, nadalje ona z dne 18. januarija 1887. št. 517 nahajajoča se v listu za notarijat, leta 1887, stran 138 — vse to gledé kreditne zastave, a v razsodbi z dne 26. avgusta 1884, št. 9706, G. U. W.

e) **Na kaj ozirati se je pri reševanju pravih zemljeknjižnih vlog? — Legalizacije po vojaških sodiščih.**

A prodala je l. 1885. zemljišče X B-ju. Ko je l. 1886. umrla, vsprejelo se je po pomoti tudi zemljišče X v inventar. B prodal je na to zemljišče C-ju, ki je prosil na podlagi obeh pogodb vknjižbe lastninske pravice. Radi obvestila dedičev A-jevih priložila se je prošnji prisojilna listina.

Z odlokom z dne 8. februarja 1894. št. 2139 je tržaško mestno del. okrajno sodišče prošnjo odbilo in sicer z ozirom na to, da je bilo zemljišče X — ki je bilo glasom I. kupne pogodbe prodano l. 1885. B-ju — predmet zapuščinski razpravi po zapustnici A, umrli l. 1886. in da bi bilo torej potrebno, da pripoznajo dediči A-jevi to pogodbo z leta 1885.

Z odločbo z dne 27. marca 1894. št. 1255 je odbilo tržaško nadsodišče rekurz in sicer uvažuje, da je bilo zemljišče X ušteto v zapuščino A-jevo z dovoljenjem vseh dedičev, med katerimi se nahaja tudi B, dasi je bil s pogodbo z leta 1885. kupil od rajnce to zemljišče in da je bila z odlokom c. kr. okrajnega sodišča v Sežani z dne 29. decembra 1890. l. prisojena vsa zapuščina rajne A njenim dedičem z dovoljenjem vknjižbe lastninske pravice tudi na tem zemljišču; — uvažuje da v prisojilnem odloku tiči naslov lastnine nepremakljivega posestva X na korist dedičem in da se brez njih dovoljenja ne more ugoditi zahtevku vknjižbe po §-u 94. št. 3. z. z. uvažuje, nadalje, da bi se glasom §-a 1. zak. z dne 4. junija 1882, št. 67. drž. zak. in z ozirom na določbe zak. z dne 20. majnika 1869, št. 78. drž. zak. moral podpis B-jev (c. kr. nadporočnika) poveriti po civilnem sodišču ali notarji, ne pa po c. kr. vojaškem sodišču.

Revizijski rekurz proti tej povsem nepravilni odločbi žal ni dopusten.

Dr. S.

10138 dovolila se je vknjižba zastavne pravice na podlagi kazenske razsodbe in pa izkaza kaznilnice v prid kazenskih stroškov naraslih erarju, s pojasnilom, da dokler niso ti stroški zapali v plačilo, se je mogla vknjižba zastavne pravice dovoliti le z omejitvijo najvišjega zneska. Višje deželno sodišče je pač v predležečem slučaju prezrlo, da tiči gledé vseh izvršilnih stroškov pravni naslov v razsodbi samej, treba le, da se po sodniku odmerijo, v kolikor so upravičeni, treba ni torej nikake nadaljne izvršilne pravice. Obžalovati je le, da ni dopustna po odbitem rekurzu z ozirom na določilo §-a 129. zemlj. zak. v zemljeknjižnih zadevah nobena nadaljna pritožba.

f) Aktorična kavcija in troški incidenčnega spora.

A položil je na zahtevanje toženca aktorično kavcijo pri prvem naroku. Toženec ni hotel odgovarjati ter zahteval povrnitev stroškov prvega naroka.

Tržaško trgovsko in pomorsko sodišče ugodilo je temu zahtevku z odlokom z dne 10. marcija 1893, št. 3447.

Višje deželno sodišče ugodilo je tožiteljevemu rekurzu z odločbo z dne 18. aprila 1893, št. 1572.

Razlogi:

Kakor se da posneti iz zapisnika z dne 2. marcija 1893. l. izjavil se je tožitelj takoj pripravljenim, položiti po tožencu zahtevano kavcijo v sodno shrambo. Tega prej ni mogel storiti, ker ni vedel, v katerem znesku se bode zahtevala kavcija. Torej tu ne more biti govora o incidenčnem sporu, kateri je razsoditi po sodniku, § 24. zak. z dne 16. majnika 1874, št. 69. drž. zak. po vsem tem tu ne more imeti veljave.

Najvišje sodišče obnovilo pa je z odločbo z dne 16. julija 1893, št. 7662 odlok prvega sodišča in sicer radi tega, ker je imel toženec pravico zahtevati aktorično kavcijo od tožitelja, ki ni zadoščal zahtevam § a 406. o. s. r. ter se mu morajo vsled tega tudi povrniti provzročeni troški.

Dr. S.

Iz upravne prakse.

a) Pogoji za zvišanje pravokrepno predpisane obrtarine in za reformatio in peius.

C. kr. upravno sodišče razsodilo je na pritožbo firme »Bratje Redlich in Berger« proti odločbi c. kr. kranjskega finančnega ravnateljstva z dne 3. septembra 1893, št. 13.821 zastran obrtarine, odmerjene v političkem okraji kočevskem za grajenje tamošnje delne proge dolenske železnice, z razsodbo z dne 19. februarja 1894, št. 686, da se izpodbijana odločba radi nedostatnega postopanja razveljavi v smislu §-a 6. za-

kona z dne 22. oktobra 1875, št. 36. drž. zak. z leta 1876, in zadeva sama vrne toženemu c. kr. finančnemu ravnateljstvu kranjskemu, da odpravi nedostatke in odloči iznova.

Razlogi:

Pritožba naperjena je proti previsoki obrtarini, ki jo je odmerila prva instanca firmi »Bratje Redlich in Berger« za grajenje delne proge dolenske železnice, vodeče skozi politiški okraj kočevski, (proga Ljubljana-Grosuplje-Kočevje) pod kat. števil. 707 v davčni občini Kočevje od prvega poluleta 1892. l. naprej po drugem glavnem opravnem oddelku v letnem znesku 105 goldinarjev in katero je c. kr. finančno ravnateljstvo kranjsko z izpodbijano odločbo uradoma povišalo na letnih 525 glid.

Upravno sodišče je uvaževalo tako-le:

Nedvojbeno ima finančna uprava po določenih za odmero obrtarine, razglašenihs vsled najviše odločitve z dne 4. februarija 1832. l. z dekretom dvorne pisarne z dne 15. februarija 1832. l. (zbirka pol. zakonov števil. 16. z leta 1832.) tekom roka, ki ga normira za zastaranje zakon z dne 18. marcija 1878, št. 31. drž. zak. pravico, da predpisano obrtarino zviša ali popravi. Toda v predstojecem slučaju ni zakonitih pogojev niti za jedno niti za drugo. Za zvišanje obrtarine zato ne, ker se v tem pogledu niti ni zaslišal davku podvrženec niti ni izreklo svojega mnenja občinsko predstojništvo. Zapisnik z dne 12. avgusta 1893. l. vsebuje le zaslišanje neke pri podjetji službujoče osebe in se je napisal jedino-le »v dopolnilo obrtarinske izjave de praes. 19. aprila 1893. št. 795,« torej ne v smer povišanja obrtarine. Istotako nanašajo se poizvedbe, ki so se vršile vsled razpisov finančnega ravnateljstva z dne 29. aprila in 4. julija 1893, št. 6275 in 10.097, in pojasnila, ki so se zahtevala od predstojništev onih občin, skozi katere gre železnica, le na donosnost gradbenega podjetja sploh, nikakor pa na kako nameravano povišanje obrtarine.

Vrhu tega je še izjava mestnega občinskega urada kočevskega z dne 27. julija 1893, št. 1572, katera je sledila mnenjem z dne 24. aprila 1893. l., ki so se izrekla o prej omenjeni obrtarinski izjavi, popolnoma negativna. Pa tudi za popravljanje obrtarine nedostaje v tem slučaju zakonitih pogojev.

Tako popravljanje je pač dovoljeno i prvi i viši instanci, na predlog ali uradoma, toda vedno, kakor najviša odločitev z dne 4. februarija 1832. l. izrecno propisuje, le »organom, ki so poklicani za upravo te davščine, in pravim potem,« drugej instanci torej le tedaj, ako je bila zakonito poklicana, da vmes poseže, torej v prizivnem postopanju, tedaj pa pač tudi uradoma, torej tudi in peius onega, ki se je poslužil pravnega sredstva. Po tem temelji izpodbijana odločba tudi po zakonitih določilih o popravljanju uže odmerjenega davka na nedostatnem postopanju, ker se ni odločilo tem »pravim potem«.

Slednjič nedostaje v novem obrtarinskem listu z dne 11. septembra 1893, št. 707, ki se je izdal vsled izpodbijane odločbe, imenovanje »glavnega opravnega oddelka,« v kateri se je uvrstilo pritožujoče se podjetje, da-si je popolno izpolnenje dotičnih predelov po propisih §-ov 8. in 11. obrtarinskega patenta z dne 16. decembra 1815. l. in §-a 3. dotične kurende (zbirka dež. zakonov za ljubljanski gouvernement, 3. dopolnilni zvezek šte. 22) važna zahteva korektnega postopanja, sosebno ker davku podvrženi le potem ve presojati, je-li odgovarja zakonu davčni stavek, ki se je izvolil za njegovo podjetje.

Ker torej izpodbijana odločba v vseh zgoraj omenjenih pogledih temelji na postopanju, ki se ne zлага z navedenimi obrtarinskimi propisi, ki je torej v bistvenih točkah nedostatno, morala se je v smislu §-a 6. zakona z dne 22. oktobra 1875, št. 36. drž. zak. z leta 1876. razveljaviti in zadeva sama vrniti c. kr. finančnemu ravnateljstvu kranjskemu, da odpravi nedostatke in odloči iz nova.

Dr. J. R.

b) Kako je izračunati čisti donos, na podlagi kojega se odmeri 5⁰/₀ni davek. Izraz »popolnoma domovne najmarine prost« v §-u 7. zakona z dne 9. februarija 1882. l. nanaša se na obseg poslopja in ne na davčno leto.

C. kr. upravno sodišče razsodilo je na pritožbo Reinholda Bager-a proti odločbi c. kr. niže-avstrijskega finančnega ravnateljstva z dne 8. aprila 1893, št. 7119 zastran 5⁰/₀nega davka od hiše šte. 576/VII. na Dunaji z razsodbo z dne 24. oktobra 1893, št. 3319, da se izpodbijana odločba razveljavi v smislu

§-a 7. zakona z dne 22. oktobra 1875, št. 36. drž. zak. z leta 1876.

Razlogi:

V izpodbijani odločbi branilo se je finančno ravnateljstvo pri odmerjanji 5% nega davka za leto 1891. od hiše števil. 576/VII na Dunaji, lastne pritožitelju, odbiti hipotekarne obresti, ki so tekom tega leta zapale v plačilo, češ da hiša za leto 1891. ni bila »popolnoma davka prosta,« ker je bila od te hiše za leto 1891. predpisana tudi plačna domovna najmarina.

Upravno sodišče te odločbe ni moglo pripoznati kot zakonito utemeljene. Kakor je razvidno iz aktov, bila je hiša, o której govorimo in od koje se je bila gledé posamnih skladnih delov za čas od 31. januarija do 1. majnika 1891. leta predpisala plačna domovna najmarina, ker se je bila prošnja za oproščenje davka prepozno vložila, — od 1. majnika 1891. l. naprej iz naslova grajenja popolnoma davka prosta. V rekurznem postopanju dokazal je dalje pritožitelj, da so na hiši zemljeknjižno zavarovani glavnični zneski v svoti 145.000 gld., od kojih obresti so zapale v plačilo dne 1. februvarija, 1. majnika, 1. avgusta in 1. novembra.

Po §-u 7. zakona z dne 9. februvarija 1882, št. 17. drž. zak. mora se od poslopij, ki so popolnoma ali deloma iz naslova grajenja oproščena od domovne najmarine, plačevati kot davek 5%-ov od tega, kar taka poslopja donajajo čistega. Kot čisti donos velja — glasom drugega odstavka uže navedenega §-a 7. — oni donos, kateri dobimo, ako od celoletnega kosmatega najemniškega donosa odbijemo percente, koje zakon dovoljuje za vzdrževanje poslopja, in pri popolnoma od domovne najmarine prostih poslopijih vrhu tega še obresti onih glavnic, ki so zavarovane na predmetu, davku podvrženem, v kolikor se da dokazati, da zapadejo te obresti v plačilo tekom davčnega leta.

Finančno ravnateljstvo meni v svojej odločbi, da je izraz »popolnoma domovne najmarine prost,« koji se rabi v drugem odstavku navedenega §-a 7., tako umeti, da mora biti dotična hiša prosta od domovne najmarine ne samo v celem obsegu, marveč tudi tekom celega davčnega leta, ako naj se upravičeno zahteva odračunanje pasivnih obrestij.

Upravno sodišče pa tega razlaganja zakona ni moglo priznati pravim. V prvem odstavku navedenega §-a 7., ki označuje pred-

mete podvržene 5% nemu davku, govori se o takih poslopih, ki so od domovne najmarine oproščena ali popolnoma ali le deloma. Ta izraz »popolnoma,« ki se tukaj rabí, se uže po naravnej razlagi ne more na kaj drugzega nanašati, kakor na predmet oproščena, torej na obseg poslopja; razven tega gre tukaj za ono davčno prostost iz naslova grajenja, kojo podeljuje zakon z dne 1880, št. 39. drž. zak. In ta zakon umeva podeljeno popolno ali delno davčno prostost vedno le po meri zidanja pri davčnem predmetu, odnosno po različnih vrstah zidanja.

Ako torej veleva drugi odstavek §-a 7., ki normira način, kako preračunati čisti donos, da se morajo pri hišah, ki so popolnoma proste domovne najmarine, tudi pasivne obresti odbiti, je pač jasno, da se more izraz »popolnoma domovne najmarine prost« tudi le umeti v smislu prvega odstavka §-a 7., tako da se morajo pri takih poslopih, ki so oproščena v polnem obsegu od domovne najmarine, odbiti tudi pasivne obresti, dočim pri poslopih, od katerih je le jeden del prost domovne najmarine, tega ni. Iz tega zopet sledí, da je tudi pri poslopih, ki zadobe še le tekom davčnega leta popolno davčno prostost, ali pa pri katerih popolna davčna prostost ugasne tekom davčnega leta, gledé onega časa, v katerem uživajo v polnem obsegu prostost od domovne najmarine, dovoljeno odbitje dokazno v plačilo zapalih obrestij.

Ako pa drugi odstavek §-a 7. govori o »celoletnem« kosmatem najemninskem donosu in o dokazno »tekom davčnega leta« v plačilo zapalih obrestih, ti izrazi zato niso v protislovji s prejšnjo razlago, ker ta odstavek le določuje način, kako preračunati čisti donos za jedno leto, in je po prejšnjem umevanji še vedno pravo, da je pri tem preračunanji celoletni kosmati najemninski donos ona postavka, od katere se odbijejo pasivne obresti z ozirom na to, da je hiša začasno davka prosta.

Ker pa je bila hiša št. 576/VII na Dunaji od 1. majnika 1891. l. naprej od domovne najmarine popolnoma oproščena in se je od tega časa naprej predpisal 5% ni davek, morale so se pri preračunanji čistega donosa, na kojem temelji obdačenje, razven zakonito dovoljenih vzdrževalnih troškov odbiti tudi obresti zavarovanih glavníc, od katerih je dokazano, da so od tega časa naprej zapale v plačilo.

Dr. J. R.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 6. za mesec junij naslednji razpravi: Rapsodične misli o budućnosti kaznenoga prava od Milana Rojca. Svršetak. — Smatraju li se pritužbe proti osudam mjestnih sudova prizivom poput priziva u redovitom gradj. parbenom postupniku te imadu li se biljegovati sa biljegovkom propisanom za prizive? Napisał Franjo Horvat.

O zastoupení závazkovém a zájmorém dle práva rakouskeho. Dr. Vincenc Kleier. Vydáno podporou České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění. V Praze. 1893. Bursik a Kohout. Str. 128.

Beiträge zur Lehre von der Religionsfreiheit in der Praxis. Dr. Wilhelm Fuchs. — Na Dunaji. — 1894. — Manz.

Lanskega leta pripetilo se je, da je avstr. državlján — patron cerkve — prestopil k unitarski veri v svrhu sklenitve zakona. — Vsled tega prepovedala mu je cerkvena oblast ustop v cerkev ter je dala to razglasiti na prižnici. — G. dr. Fuchs priobčil je tem povodom zanimiv članek v „Ost. Zeitschrift für Verwaltung“ št. 1. in 2. ex 1894, v katerem preiskuje in razmotriva vprašanje, je-li škof upravičen do tacega postopanja. — Temu članku odgovoril je znani učitelj kanonskega prava Scherrer v istem listu št. 7. — Predležea brošura pa je predelana in poboljšana izdaja navedenega članka g. dr. Fuchs-a. Po temeljitem in natančnem preiskovanji sklepa g. pisatelj, da katoliška cerkvena oblast z ozirom na § 14. zak. z dne 7. majnika 1874, št. 50. drž. zak., ces. naredbo z dne 18. februvarija 1860, št. 44. oz. 45. drž. zak. — katere ni predrugačil § 14. zak. z dne 21. decembra 1867, št. 142. drž. zak. (glej Budw. I. št. 4) na vsak način upravičena prepovedati pristašem družih veroizpovedanj ustop v svojo cerkev — ne gledé na to, je-li dotična oseba patron ali ne, da jim pa ne sme naložiti cerkvenih kaznij ali pa celo razglasiti prepoved na prižnici, kar se more celo kaznovati po §-u 60. konf. zak. ali pa po naredbi z dne 20. aprila 1854, št. 96. drž. zak. — Zadnje svoje mnenje zagovarja proti nasprotujočemu nazoru Scherrer-jevemu. Kot apendiks tej razpravi dodal je g. pisatelj temeljito razmotrivanje znanega, lani v Inomostu pripetivšega se slučaja, ko ni hotel — na ukaz vojaškega župnika — kurat asistovati pri pogrebu v dvoboji padlega polkovnega zdravnika. — G. pisatelj zastopa tu odločno stališče kurata in sicer sklicevaje se na čl. 14. odst. 3. in čl. 15. zak. z dne 7. majnika 1874, št. 50. drž. zak. in na tu sem spadajoče cerkvene naredbe. — Njegovemu mnenju pritrdil bode gotovo vsakdo v obeh slučajih. Dozdeva se mi samo, da ni upravičen kurat, ki se je, ne da bi se to poudarjalo izrecno v dekretu, premetil v Bosno, pravico pritožiti se do državnega sodišča, ker ima po mojem mnenji in mora imeti vojaška oblast pravico, svoje služabnike premeščevati, kamor se ji primerno dozdeva, ne da bi navedla razlogov.

Ker se do sedaj žal uprav v Avstriji pogreša vsacega znanstvenega dela, ki bi se tikalo razmerja države do dopuščenih veroizpovedanj oz.

verske svobode, pozdravljati je z veseljem to delo znanega pisatelja. Posebno priznati je, da je pisatelj ostal povsem stvaren ter presojal oba slučaja edino le kot pravnik brez ozira na politično stran vprašanj.

Dr. S.

Die Personalexecution in Geschichte und Dogma. Dr. Heinrich Horten. — Na Dunaji. 1893. — Manz. — I. zv. str. 243.

Das Markenschutzgesetz. Dr. H. Feigl. — Na Dunaji. 1894. — Manz. — 117 str.

Das Recht in der geschlechtlichen Ordnung. Eduard A. Schröder. — Berlin. 1893. — Felber. 390 str.

Die Lehre von den Staatsdienstbarkeiten. J. Laub. — Tübingen. — VII. 229 str.

Die Strafgesetzgebung der Gegenwart in rechtsvergleichender Darstellung. I. Das Strafrecht der Staaten Europas. Fr. v. Liszt. — Berlin. — Liebmann. — Prva publikacija mednarodne krim. družbe, katera je ravnokar izšla.

Kritische Studien zu d. Gesetzentwürfen aus d. J. 1893 betr. die Reform des civilgerichtl. Verfahrens in Oesterreich. Dr. G. Demelius. — Na Dunaji. — W. Braumüller. — III. 63 str.

Die offene Handelsgesellschaft. Hergenbahn u. Tuchatsch. — Leipzig. Rennowitz.

Beiträge zur Theorie des Patentrechtes. Mittler. — Berlin. Heymann. — VII. 165 str.

Die Sequestration nach oesterr. Rechte. Schubert-Soldern. — Na Dunaji. Höldern. — XII. 331 str.

Die Aufhebung des Befähigungsnachweises in Oesterreich. S. Mayer. — Leipzig. Duncker & Humblot. — VIII. 359 str.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. julija 1894.

— (Iz kronike društva „Pravnika“.) Odbor našega društva imel je 6. t. m. sejo, v kateri se je posvetoval o korakih, katere je storiti, ko je terminologijski slovar uže natisnen, in o izletu, ki priredi naše društvo danes v Novo mesto. Upati je, da bode udeležba na izletu prav mnogobrojna. Dolenjski pravniki snidejo se danes polnoštevilno v Novem mestu, da pozdravijo svoje tovariše. V Novem mestu osnoval se je poseben odbor, da pozdravi izletnike. V odboru so naslednji gospodje: c. kr. dež. sod. svetnik dr. K. Gestrin, c. kr. notar dr. R. Poznik, odvetnik dr. J. Šegula in sod. pristav B. Dolinšek. Nadejati se nam je, da preživimo nekoliko prav prijetnih ur v krogu dolenjskih svojih tovarišev.

— (Imenovanja.) Predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu Edmund Peck dobil je naslov tajnega svetnika. — Deželnim finančnim ravnateljem v Gradci imenovan je dvorni svetnik in finančni ravnatelj v Solnogradu Josip vitez Kofler pl. Felsheim.

— (Odlikovanja.) Dvorni svetnik in deželni finančni ravnatelj v Gradci Alojzij Christ odlikovan je povodom svojega upokojenja s komturnim križem Fran Josipovega reda.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: Državnega pravdnika namestnik R. Zörrer v Gorici dež. sod. svetnikom pri okrožnem sodišči v Rovinji; finančni tajnik v finančnem ministerstvu Viljem Jenny finančnim svetnikom v Ljubljani; ministerijalni podtajnik Karol Deperis ministerijalnim tajnikom v ministerstvu notranjih del; okrajni komisar Egon baron Winkler ministerijalnim podtajnikom v istem ministerstvu; sodni pristav v Ajdovščini Dijonizij Ussai okrajnim sodnikom v Mentoni; sodni pristav v Komnu Edvard Rode okrajnim sodnikom v Cresu; sodni pristav v Podgradu Matevž Primožič deželnosodnim pristavom v Trstu; avskultantje dr. Matevž Brunetti sodnim pristavom v Pulji, Peter Comel sodnim pristavom v Komnu in dr. Cezar Marinig sodnim pristavom v Ajdovščini; pravni praktikant Friderik Bračič avskultantom na Štajerskem; konceptna praktikanta pri fin. vodstvu v Trstu Valentin Marušič in Edvard Sulligoj finančnima koncipistoma; svetniški tajnik trgovskega in pomorskega sodišča v Trstu dr. Ed. Bognola in svetniška tajnika dr. Fr. Bognola in dr. Fr. Piccoli pl. Vestre dež. sodišča v Trstu dobili so naslov in čin deželnosodnih svetnikov. — Premeščeni so: okrajni sodnik v Cresu Karol Maldoner v Volosko, sodni pristavi Julijan Covar iz Pulja v Buzet, Anton Lanevc iz Buzeta in Podgrad in dr. Ludovik Vipavc iz Šoštanja v Lož. — V Ljubljani otvorila sta odvetniški pisarni dr. Ivan Šusteršič in dr. Danilo Majaron.

— (Načrti zakonov.) Permanentni odsek za premembo civilno-pravdnega reda končal je posvetovanja o prvih treh delih vladne predloge. Zadnji del pride na posvetovanje, čim se odsek zopet snide, kar bo med 15. in 20. septembrom. Tudi permanentni davčni odsek končal je svoja posvetovanja.

— (Pomankanje pravnikov.) Ker v okrožji Graškega višjega deželnega sodišča že dlje časa ni bilo moči popolniti vseh avskultantskih mest, dovolilo je pravosodno ministerstvo, da smejo absolvirani pravniki ustopiti v sodno prakso, še predno so prebili tretjo državno skušnjo ali pridobili doktorat.

— (Zemljiška knjiga na Tirolskem.) Dne 16. junija t. l. sešla se je pod predsedstvom justičnega ministra enketa v posvetovanje, kako bi se uvedla na Tirolskem zemljiška knjiga.

Pregled pravosodstva.

311. Alimentacijska dolžnost moževa določena v §-u 91. drž. zak. ima javen značaj ter se ne more razveljaviti po pogodbi zakonskih družetov.

R. z dne 13. marcija 1894, št. 2565. G. Z. št. 25 ex 1894.

312. Izjava, s katero se pripozna nezakonsko očetstvo do otroka, čegar mati živi v zakonski zvezi s svojim možem, je neveljavna, če se je otrok porodil za časa veljavnega zakona in zakonski mož ni izpodbijal zakonstva novorojenca. — Če je toženec dal po svojem ravnanji (s tem, da je pripoznal preje svoje nezakonsko očetstvo) povod za tožbo, pobotajo se troški, če se tožba tudi povsem odbije.

R. z dne 25. oktobra 1893, št. 12290. J. B. št. 27 ex 1894.

313. Ako se ponudi tožitelj v lastninski tožbi, da vzame mesto tožbenega predmeta svoto 500 gld., in se je pripoznalo v razsodbi, da se je ta ponudba stavila pravilno, ter jo je vsprejel toženec s tem, da položi v sodno shrambo celi znesek, sklenila se je mej strankama pogodba, ki podeli tožencu pravi naslov za lastninsko pravico.

R. z dne 21. februvarja 1894, št. 1959. J. M. 1010.

314. Če tudi se je dogovorilo, da se plačuje najemnina pol leta naprej, odpovedati se sme vendar stanovanje četrletno. — § 2. ces. naredbe z dne 16. novembra 1858, št. 213. drž. zak. uporabljati se sme tudi na odpoved molče podaljšane najemne pogodbe. Odpoved veljavna je tudi, če ravno je bila prerana.

R. z dne 14. marcija 1894, št. 2948. J. M. 1016.

315. Če priloži toženec na plačilo sicer pobotnico o iztoženi svoti, pri tem pa pripozna sam, da se plačilo na leto ni vršilo, da se mu je temveč plačilo odpustilo, izgubi pobotnica vsako veljavo in tožencu je dokazati odpust dolga.

R. z dne 25. aprila 1894, št. 4516. J. B. št. 25 ex 1894.

316. § 1416. obč. drž. zak. ne more se uporabljati na posamezne točke tekočega računa.

R. z dne 7. marcija 1894, št. 2679. G. Z. št. 27 ex 1894.

317. Službeno razmerje onih najetih oseb v trgovinski obrti, ki niso pomočniki v smislu obrtnega zakona z dne 8. marcija 1885, št. 22. drž. zak. (§ 73) presojevati se mora po trgovskem zakoniku, akoravno nimajo te osebe ničesar opraviti z razpečavanjem blaga.

R. z dne 24. aprila 1894, št. 4965. G. Z. št. 27 ex 1894.

318. Tudi pri umotvorih karati se mora pomankanje pogojene provenijence v dobi čl. 347. trg. zak.

R. z dne 21. marcija 1894, št. 3068. J. B. št. 24 ex 1894.

319. Na podlagi izvlečka, sestavljenega iz registra po §-u 14. zak. z dne 9. aprila 1873, št. 70. drž. zak. dovoliti se more eksekucija proti udom

zadruge z neomejenim poroštvom le takrat, če so v registru zaznamovani natanko vsi zahtevani podatki, torej tudi dan, katerega je postal izvršenec ud zadruge.

O. z dne 1. marcija 1894, št. 2357. J. M. 1003.

320. Pri določitvi troškov odvetnika za dela v izvanprepirnem postopku uporabljati se mora tudi § 28. prist. tar. ces. pat. z dne 21. majnika 1855, št. 94. drž. zak.

O. z dne 10. aprila 1894, št. 4434. G. Z. št. 26 ex 1894.

321. V rešitev prošnje za določitev dote poklicani so sodni dvori I. instance, ne pa m. d. okrajna sodišča. (§ 12. civ. j. n.).

O. z dne 26. aprila 1894, št. 4855. G. Z. št. 26 ex 1894.

322. Trgovska sodišča niso kompetentna za delegacijsko postopanje.

O. z dne 25. aprila 1894, št. 4974. J. B. št. 25 ex 1894.

323. Pozivna tožba je dopustna, če tudi je hvalisalec pred vložitvijo tožbe odpovedal se svoji dozdevni pravici.

R. z dne 2. majnika 1894, št. 4164. J. B. št. 22 ex 1894. (Glej raz. z dne 9. novembra 1886, št. 11279. G. U. 11240.)

324. Ako ugodi sodišče toženčevemu ugovoru proti tožbi na plačilo, da se mora dognati razmerje mej strankama potom računске pravde, ne sme o tožbi izdati razsodbe, pač pa mora ustaviti postopanje z odlokom ter ukazati vrnitev tožbe.

O. z dne 7. februvarija 1894, št. 1129. G. Z. št. 20 ex 1894.

325. Pri izvršilni prodaji ima kotar brez ozira na poznejše propale upnike pravico do obrestij za kot določene glavnice in, ako ti nezadostuje, do glavnice, dokler je je še kaj.

R. z dne 24. janularija 1894, št. 862. G. Z. št. 16 ex 1894.

326. Izvršilo na plačo dolžnika, ki ni stalno nameščen, ni dovoljeno (§ 3. zak. z dne 29. aprila 1873, št. 68. drž. zak.).

O. z dne 20. marcija 1894, št. 3290. G. Z. št. 23 ex 1894.

327. Kaznivost prizadevanja pridobiti koga za krivo pričevanje pri sodnji (§ 199. a) k. z.) ni izključena, če je bila priča v dvojbi, v katerem svojstvu se zasliši, in se pri poznejšem zaslišavanji niso stavila splošna vprašanja (§ 152. o. s. r., § 166. k. pr. r.) ter če se tudi ni priča opominjala, da mora govoriti resnico (§ 161. o. s. r., § 165. k. pr. r.).

R. z dne 9. marcija 1894, št. 664. G. Z. št. 26 ex 1894.

329. Izraz „lopov“ znači prestopok po §-u 496. kaz. zak. ne pa po §-u 491. kaz. zak.

R. z dne 6. septembra 1893, št. 9715. J. M. 953.

Slovenski Pravniki“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravniki“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gl., za pol leta 2 gl.

Uredništvo je v Ljubljani, štev. 5 v Gospodski ulici; upravništvo pa na Križevniškem trgu štev. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu I. zvezek.

Ta knjiga, katera se dobiva pri knjigotržcu **Antonu Zagorjanu** velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 števil. 119 državnega zakonika

z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

Dobiti je pri knjigotržcu **Ant. Zagorjanu**. Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je 2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva „Pravnika“

uredil

dr. Janko Babnik

c. kr. sodni pristav.

Založila c. kr. dvorna in državna tiskarnica.

Pod tem naslovom pride slovenska pravna terminologija te dni na svetlo in stane, kakor se je začasno določilo **3 gld. 50 kr.**, elegantno in trdno vezana **4 gld. 10 kr.**, po pošti **15 kr. več.**

Vsakemu pravniku bode prepotrebna knjiga kaj izvrstno služila in želeti je, da si jo vsakdo naroči.

Naročila sprejema

Anton Zagorjan

knjigotržec v Ljubljani.